

Ministerul Educației
Olimpiada națională interdisciplinară
CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
(limba și literatura română și religie)
Etapa națională
Oradea, 4 mai 2023
Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu.

PARTEA I

40 de puncte

Se dă textul:

*Aici, la răspântie, unde se alege
un drum de alt drum, bifurcat sunt eu însumi.*

*Credeam c-am ales, că poteca aceasta
mă duce spre Tine, dar iată-mă – unde?
Credeam că sunt liber, dar vai! O răscruce
se naște din alta, iar inima care
credea că alege se simte ea însăși
aleasă... De cine?*

Aceleași enorme
*lumești bălării năpădesc deopotrivă
un drum, ca și altul, cu flori și miresme.
Dar oare pe care din ele mă aflu?*

*Stropește-le, Doamne, să știi, pe-amândouă:
pe unul cu sânge, pe altul cu rouă.*

Ștefan Aug. Doinaș – *Psalmul XVI*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la textul dat.

	20 de puncte
1. Indică două motive literare prezente în text.	4 puncte
2. Identifică două mărci lexico-gramaticale specifice monologului liric adresat.	4 puncte
3. Comentează o figură de stil identificată în textul dat.	4 puncte
4. Interpretează versurile <i>Credeam că sunt liber, dar vai! O răscruce/ se naște din alta, iar inima care/ credea că alege se simte ea însăși/ aleasă... De cine?</i>	4 puncte
5. Explică, în 50-60 de cuvinte, care sunt cele două drumuri sugerate de distihul final.	4 puncte

B. Redactează un eseu de minimum 200 de cuvinte despre modul în care libertatea de alegere naște certitudini sau dileme, valorificând textul dat și experiența personală și culturală.

20 de puncte

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

— prezentarea propriei viziuni asupra problematicii puse în discuție;	6 puncte
— ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text;	4 puncte
— valorificarea a două experiențe, una personală și una culturală;	6 puncte
— dezvoltarea unui punct de vedere original asupra temei.	4 puncte

Se dă textul:

Omul e liber și în virtutea libertății poate face și bine și rău; poate să fie virtuos sau păcătos, poate asculta sau se poate răzvrăti, chiar și împotriva lui Dumnezeu. (...)

Ce se înțelege prin libertate? Multe și de toate. De obicei spunem că libertatea e voia slobodă și independentă de orice rău, starea sufletească pură de orice întinare, viața neprihănită. Ești liber când ești neatârnat, pur și perfect în toate privințele. Omul cu desăvârșire liber este sfântul, eroul perfecțiunii morale și spirituale. (...) Se mai înțelege prin libertate capacitatea omului de a chibzui și alege, de a fi singur meșterul destinului său; de a săvârși anumite fapte și a răspunde singur pentru ele. În înțeles moral, libertatea este facultatea omului de a se putea determina singur și de bună voie fie spre o faptă bună, fie spre o faptă rea.*

Întrebarea e: deliberează omul neconstrâns asupra acțiunilor și hotărârilor sale? Alege el liber între bine și rău? (...) Suntem noi autorii faptelor noastre și avem noi răspunderea lor? Suntem noi liberi sau nu?

Ilarion V. Felea, *Religia iubirii*

*slobodă – care nu este supusă nici unei constrângerii, nici unei îngrădiri

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, utilizând informații din textul dat. **20 de puncte**

1. Precizează două sensuri ale cuvântului *libertate*. **4 puncte**
2. Menționează două calități ale omului liber. **4 puncte**
3. Explică semnificația sintagmei *meșterul destinului său*. **4 puncte**
4. Prezintă relația dintre responsabilitate și *înțelesul moral* al libertății. **4 puncte**
5. Comentează, în 40 – 60 de cuvinte, afirmația: *Omul cu desăvârșire liber este sfântul, eroul perfecțiunii morale și spirituale*. **4 puncte**

B. Redactează, în minimum 200 de cuvinte, un eseu cu tema *Suntem noi liberi sau nu?*, valorificând experiența ta culturală și religioasă/spirituală. **20 de puncte**

În conceperea eseului, vei avea în vedere următoarele:

- respectarea temei eseului; **4 puncte**
- prezentarea unor idei consistente în legătură cu tema dată; **4 puncte**
- valorificarea experienței tale culturale; **6 puncte**
- valorificarea experienței tale religioase/spirituale. **6 puncte**

REDACTARE**10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **10 puncte**, astfel:

- existența părților componente - introducere, cuprins, încheiere; **2 puncte**
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, în răspunsurile referitoare la itemii semiobiectivi; logica înlănțuirii ideilor, în eseuri); **6 puncte**
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată, respectarea limitelor minime de cuvinte); **2 puncte**